
HOF VAN JUSTITIE 22 JANUARI 2015

EUROPEES EN INTERNATIONAAL GERECHTELIJK RECHT

Bevoegdheid en executie – Rechterlijke bevoegdheid, erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken – Verordening nr. 1215/2012/EU van 12 december 2012 (vroeger nr. 44/2001/EG van 22 december 2000) – Verordening (EG) nr. 44/2001 – Artikel 5, 3. – Bijzondere bevoegdheden ten aanzien van verbintenissen uit onrechtmatige daad – Auteursrechten – Content in gedematerialiseerde vorm – Op Internet plaatsen – Bepaling van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan – Criteria

De uitdrukking “plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan of zich kan voordoen” in artikel 5, 3. van verordening nr. 44/2001 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken doelt zowel op de plaats waar de schade is ingetreden als op de plaats van de gebeurtenis die de oorzaak van de schade vormt, zodat de verweerder naar keuze van de eiser voor het gerecht van de ene dan wel van de andere plaats kan worden opgeroepen. Aangezien uit de vaststelling van een van deze aanknopingspunten de bevoegdheid moet kunnen worden afgeleid van de rechterlijke instantie die objectief gezien het best in staat is om te beoordelen of de verweerder aansprakelijk kan worden gesteld, kan alleen de rechterlijke instantie worden aangezocht in het rechtsgebied waarvan het relevante aanknopingspunt zich bevindt. Artikel 5, 3. van verordening nr. 44/2001 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken moet aldus worden uitgelegd dat de aangezochte rechterlijke instantie, als rechterlijke instantie van de plaats waar de schade is ingetreden, bevoegd is om kennis te nemen van een aansprakelijkheidsvordering wegens schending van deze rechten door het op een binnen het rechtsgebied van deze rechterlijke instantie toegankelijke website plaatsen van beschermde foto's. Ingevolge het territorialiteitsbeginsel mag deze rechterlijke instantie slechts uitspraak doen over de schade die is veroorzaakt op het grondgebied van haar eigen lidstaat. Het intreden van de schade en/of het risico dat dit gebeurt, vloeien immers voort uit het feit dat in de lidstaat van de aangezochte rechterlijke instantie via de website in kwestie toegang kon worden verkregen tot de foto's die het voorwerp zijn van de auteursrechten en de naburige rechten. Dat deze website niet is bestemd voor de lidstaat van de aangezochte rechterlijke instantie, is in dit verband niet relevant.

DROIT JUDICIAIRE EUROPÉEN ET INTERNATIONAL

Compétence et exécution – Compétence judiciaire, reconnaissance et exécution des décisions en matière civile et commerciale – Règlement n° 1215/2012/UE du 12 décembre 2012 (anc. N° 44/2001/CE du 22 décembre 2000) – Compétences spéciales – Compétence en matière délictuelle ou quasi délictuelle – Lieu de la matérialisation du dommage et lieu de l'événement causal – Atteinte alléguée aux droits d'auteur et aux droits voisins du fait de la mise en ligne sur un site Internet de photographies protégées – Compétence des juridictions de l'Etat membre du lieu de la matérialisation du dommage – Portée

L'expression « lieu où le fait dommageable s'est produit ou risque de se produire », figurant à l'article 5, 3., du règlement n° 44/2001, concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale, vise à la fois le lieu de la matérialisation du dommage et le lieu de l'événement causal qui est à l'origine de ce dommage, de sorte que le défendeur peut être attiré, au choix du demandeur, devant le tribunal de l'un ou l'autre de ces deux lieux. L'identification de l'un de ces points de rattachement devant permettre d'établir la compétence de la juridiction objectivement la mieux placée pour apprécier si les éléments constitutifs de la responsabilité de la personne atraite sont réunis, il en résulte que ne peut être valablement saisie que la juridiction dans le ressort de laquelle se situe le point de rattachement pertinent. L'article 5, 3., du règlement n° 44/2001, concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale, doit être interprété en ce sens que, en cas d'atteinte alléguée aux droits d'auteur et aux droits voisins du droit d'auteur garantis par l'Etat membre de la juridiction saisie, celle-ci est compétente, au titre du lieu de la matérialisation du dommage, pour connaître d'une action en responsabilité pour l'atteinte à ces droits du fait de la mise en ligne de photographies protégées sur un site Internet accessible dans son ressort. Du fait du principe de territorialité, cette juridiction n'est compétente que pour connaître du seul dommage causé sur le territoire de l'Etat membre dont elle relève. En effet, la matérialisation du dommage et/ou le risque de cette matérialisation découlent de l'accessibilité, dans l'Etat membre dont relève la juridiction saisie, par l'intermédiaire dudit site, des photographies auxquelles s'attachent les droits d'auteur et les droits voisins. A cet égard, il est sans importance que ce site ne soit pas destiné à l'Etat membre dont relève la juridiction saisie.

Pez Hejduk / EnergieAgentur.NRW GmbH

Zet.: L. Bay Larsen (kamerpresident), K. Jürimäe, J. Malenovsky, M. Safjan, rapporteur en A. Prechal (rechters)

OM: P. Cruz Villalón (advocaat-generaal)

Pl.: M. Pílz (Rechtsanwalt) en M. Wukoschitz (Rechtsanwalt) en M. Smolek, J. Vlácil (gemachtigden) en L. Inez Fernandes, E. Pedrosa (gemachtigden) en M. Jametti (gemachtigde) en A. M. Rouchaud-Joët, M. Wilderspin (gemachtigden)

Zaak: C-441/13

De volledige tekst van het arrest kan geraadpleegd worden op www.curia.europa.eu.

Le texte complet de la décision peut être consulté sur www.curia.europa.eu.

Noot

De context van de zaak Hejduk

Prof. Dr. Paul L.C. Torremans¹

SAMENVATTING

Het arrest Hejduk bewijst nogmaals dat de interactie tussen het intellectueel eigendomsrecht en het internationaal privaatrecht niet altijd vlot verloopt en helemaal interessant wordt wanneer het territorialiteitsprincipe van de intellectuele rechten geconfronteerd wordt met het globale karakter van het Internet. Het Hof van Justitie besloot in deze zaak zijn traditionele interpretatie van artikel 7, 2. Brussel I-Verordening toe te passen zoals die voortvloeit uit de arresten Melzer en Pinckney, ondanks het feit dat het Internet de zaken toch wel verandert. De noot van Prof. Dr. Paul L.C. TORREMANS, “De context van de zaak Hejduk”, hierna afgedrukt, toont aan dat dit tot problemen leidt en tracht oplossingen aan te reiken.

RÉSUMÉ

L'arrêt Hejduk prouve une nouvelle fois que l'interaction entre le droit de la propriété intellectuelle et le droit international privé ne se passe pas toujours de façon efficace et qu'elle devient tout à fait intéressante quand le principe de territorialité des droits intellectuels est confronté au caractère global de l'Internet. Dans cette affaire, la Cour de justice a décidé d'appliquer son interprétation traditionnelle de l'article 7, 2., du Règlement Bruxelles I, comme elle découle des arrêts Melzer et Pinckney, malgré le fait que l'Internet change quand même pas mal de chose. La note de Paul L.C. TORREMANS « De context van de zaak Hejduk », reproduite ci-dessous, montre que ceci donne lieu à certains problèmes et tente d'offrir des solutions.

De interactie tussen het intellectuele eigendomsrecht en het internationaal privaatrecht verloopt niet altijd vlot en wordt vanzelfsprekend helemaal interessant wanneer het territorialiteitsprincipe van de intellectuele rechten geconfronteerd wordt met het globale karakter van het Internet. Auteursrechtelijk beschermd materiaal dat zonder toelating van de auteur om het even waar ter wereld kan gedownload worden van een website is daarom de situatie waar naar werd uitgekeken². Hoe zou het Hof van Justitie artikel 7, 2. van de Brussel I-Verordening toepassen in een dergelijk geval?

Mevrouw Hejduk is een Oostenrijkse professionele architectuurfotografe en de auteur van foto's die gebouwen van

architect Georg W. Reinberg tonen. Op een door EnergieAgentur uit Düsseldorf in 2004 georganiseerde conferentie heeft de architect ter illustratie van zijn gebouwen de foto's van mevrouw Hejduk getoond. Hij had daarvoor mevrouw Hejduks toestemming gekregen. Die toestemming was beperkt tot het tonen van de foto's en sloeg niet op het plaatsen van de foto's op de Duitse website van EnergieAgentur, iets waar deze firma later toe overging. De foto's konden zonder probleem gedownload worden en op de site werd ook nergens vermeld wie de auteursrechten op de foto's bezat. Mevrouw Hejduk maakte daarop haar zaak voor inbreuk op haar auteursrecht aanhangig bij de Oostenrijkse rechtbanken

¹ School of Law, University of Nottingham (UK).

² Zie in het algemeen betreffende artikel 7, 2.: J.J. FAWCETT en P. TORREMANS, *Intellectual Property and Private International Law*, OUP (2de ed., 2011), 145-175.